

Raamwerk Burgerschap voor Eenbes Basisonderwijs

Kindcentrum De Vlinder, Geldrop (Versie november 2023)

De wet

1. Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie bij de leerlingen op een doelgerichte en samenhangende wijze, waarbij het onderwijs zich in ieder geval herkenbaar richt op:
 - het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals verankerd in de Grondwet, en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens, en het handelen naar deze basiswaarden op school;
 - het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving en;
 - het bijbrengen van kennis over en respect voor verschillen in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid alsmede de waarde dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.
2. Het bevoegd gezag draagt zorg voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met de waarden zoals genoemd bij de eerste punt, creëert een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met en het handelen naar deze waarden en draagt voorts zorg voor een omgeving waarin leerlingen en personeel zich veilig en geaccepteerd weten, ongeacht de bij het derde punt genoemde verschillen.

Wat betekent dit voor onze scholen?

Vanuit de visie van Eenbes ('Leren met Passie', zie onze website www.eenbes.nl) bereiden we onze kinderen voor op een wereld waarin steeds meer mensen met een andere achtergrond en een andere taal met elkaar samenleven en geven we burgerschap op onze scholen vorm.

We doen dit door middel van een praktische jaarkalender waarin voorbeeld-activiteiten en -bouwstenen staan die aan bod komen. Eenbes biedt onze scholen deze handreiking die door de scholen verder aangevuld en aangepast kan worden.

1. Vanuit de eerste afspraak dat iedere maand een burgerschapsthema op school aan bod komt (in onderbouw en/of bovenbouw), is iedere Eenbesschool vrij in de verdere invulling en uitvoering hiervan.
2. De tweede afspraak is dat iedere Eenbesschool jaarlijks de uitgevoerde burgerschapsthema's evalueert en met de daaruit voortvloeiende verbeterpunten het nieuwe jaarplan voor burgerschap vormgeeft.
3. De derde afspraak is dat een Eenbesschool volgens de basiswaarden, zoals genoemd bij de eerste punt, herkenbaar handelt. Het schoolbestuur heeft hierin de zorgplicht om die schoolcultuur te stimuleren. De inspectie heeft de opdracht gekregen om nadrukkelijk toe te zien op deze afspraak bij hun bestuurs- en scholenbezoeken.

Visie van Kindcentrum De Vlinder op burgerschap:

Op Kindcentrum De Vlinder vinden we het belangrijk dat alle kinderen de basisschool verlaten met een goed gevulde rugzak. In onze missie staat dit als volgt omschreven:
--

'Onze missie is dat alle kinderen met een goedgevulde rugzak de basisschool verlaten. Wij doen dat door de kinderen binnen hun individuele mogelijkheden en in samenwerking met de ouders en onze partners de benodigde kennis, vaardigheden en attitudes bij te brengen.'

We vinden het belangrijk dat:

- dat onze leerlingen: goede sociale vaardigheden krijgen aangeleerd;
- weten hoe ze een juiste spreek- en luisterhouding toepassen;
- creatief en oplossend kunnen denken;
- op een prettige manier kunnen samenwerken;
- kunnen plannen, organiseren en reflecteren;
- dat ze een kritische houding leren hebben;
- leren dat ze een kritische houding aan te nemen;
- dat ze nieuwsgierig en betrokken zijn en,
- vertrouwen in zichzelf hebben en zichzelf leren kennen.

Visie op burgerschap van Kindcentrum De Vlinder:

'De basis voor het leren ligt in het welbevinden van uw kind. Als het zich prettig voelt, zal dat positieve effecten hebben op de onderwijsresultaten. Wij hechten aan een pedagogisch klimaat waarin wederzijds respect, veiligheid en een goede en open omgang met elkaar centraal staan. Dit vertaalt zich in de merkwaarden (zie hierna) die terugkomen in ons dagelijkse handelen.'

In de lessen komt de visie als volgt terug:

- Nieuwsgierigheid
- Persoonlijke doelen
- Kennisoverdracht
- Ontdekken
- Ervaren en handelen
- Samenwerken

Voor de beschrijving van onze visie op burgerschap verwijzen we ook naar een aantal kernwaarden van onze school zoals omschreven in onze schoolgids:

Professioneel – Wij communiceren helder met alle betrokkenen rondom het kind en benutten deze informatie om kinderen te laten groeien. Wij creëren een veilige en uitdagende leeromgeving waarin alle ontwikkelingsgebieden gestimuleerd worden.

Betrokken – Wij zijn nieuwsgierig naar alle kinderen en hun belevingswereld en zien de talenten in ieder kind. Wij zijn actief gericht op een samenwerking met ouders in het belang van de ontwikkeling van de kinderen. Wij zijn een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders uit de wijk en bieden voor iedereen een veilige omgeving.

Kleurrijk – Wij zijn een ontmoetingsplaats waar iedereen welkom is en wij elkaar accepteren en respecteren. Ieder kind heeft zijn eigen karakter, ontwikkelingstempo, mogelijkheden en behoeften. Respect voor de eigenheid van ieder kind zien wij als voorwaarde om tot leren te komen. Wij zien ieder kind als een bron van inspiratie en nieuwe ideeën waar wij ruimte aan willen bieden. Vanuit verschillende instellingen hebben wij verschillende expertises en talenten die wij inzetten om tot optimale ontwikkeling van kinderen en medewerkers te komen.

Samen – Door onderwijs, opvoeding, opvang en ontspanning in een geïntegreerde vorm aan te bieden, werken wij aan optimale ontwikkeling van kinderen. Wij verbinden het binnen- en buitenschools leren met elkaar. Wij bieden een omgeving waar kinderen en medewerkers elkaar ontmoeten, naar elkaar omkijken en ervaringen delen.

In beweging – Wij creëren een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn en volgen onze kinderen van 0-13 jaar. Wij stimuleren zowel bij kinderen als bij medewerkers een zelfstandige, ondernemende en ontdekkende houding. Wij reflecteren kritisch op ons eigen handelen om continu onze kwaliteit te verbeteren.

De Jaarkalender Burgerschap voor Eenbesscholen

De Jaarkalender Burgerschapsonderwijs vormt voor de Eenbesscholen het praktische middel om d.m.v. landelijke aandacht voor een onderwerp (bv. via het Jeugdjournaal) planmatig burgerschapsthema's aan de kinderen aan te bieden. Deze thema's staan voor de bouwstenen die in onze maatschappij herkenbaar zijn: democratie, macht & inspraak, solidariteit, identiteit, diversiteit, vrijheid & gelijkheid, digitaal samenleven, duurzaamheid en globalisering.

Eenbesscholen wijzigen deze kalender en/of vullen deze kalender naar believen aan. Daarmee vormt de kalender een raamwerk voor de scholen die leidt tot maatwerk.

Aanbod van Kindcentrum De Vlinder m.b.t. burgerschap:

Zie kalender Burgerschap

Het leren samenleven vraagt van onze school een actieve rol. Op Kindcentrum De Vlinder vinden we het belangrijk dat de school een gemeenschap is waar leerlingen en teamleden leren:

- samen te werken en leren
- samen willen verbeteren
- samen leren van elkaars cultuur

Leerlingenraad

Bij ons op school vinden we het belangrijk dat leerlingen onderdeel zijn van de school. We willen dat ze zich gehoord voelen en dat ze meedenken. Hierdoor willen we ze medeverantwoordelijk maken voor onze school. Dit doen we d.m.v. een leerlingenraad. In de leerlingenraad leren leerlingen hun mening op een goede manier te verwoorden en te onderbouwen met goede argumenten. Tevens leren ze te luisteren naar een ander.

KiVa

Aan de start van elk schooljaar wordt extra aandacht besteed aan groepsvorming en sfeer. Dit doen we o.a. d.m.v. KiVa. KiVa is een preventief, schoolbreed programma, gericht op het versterken van de sociale veiligheid en het tegengaan van pesten op basisscholen. Het programma zet in op positieve groepsvorming, zodat ieder kind met plezier naar school gaat.

- Op schoolniveau zorgt KiVa voor een respectvolle cultuur waarin positief gedrag de norm is. Op klassikaal niveau biedt KiVa ondersteuning voor klassenmanagement. Op individueel niveau wordt gewerkt aan de sociale vaardigheden en de sociaal emotioneel ontwikkeling.
- Binnen KiVa ligt de nadruk op de groep als geheel en niet op individuen zoals pesters en/of slachtoffers. Alle groepsleden zijn er gezamenlijk verantwoordelijk voor dat iedereen met plezier naar school gaat. Oftewel: 'Niet iedereen is er verantwoordelijk voor dat er problemen in de groep zijn, maar iedereen is er wél verantwoordelijk voor dat die problemen worden opgelost en voorkomen'.

KiVa werkt op een preventieve manier door positief gedrag te belonen en bevorderen en negatief gedrag gezamenlijk af te keuren. Het werkt oplossingsgericht en toekomst gericht. We reflecteren op situatie en kijken vooruit: 'Wat doen we de volgende keer (anders)?'

Tot slot nemen we een vragenlijst af met de KiVa-monitor. Zie koppeling kwaliteitscyclus.

Wereldoriëntatie

Vanaf groep 3 werken we met 'De zaken van Zwijssen'. Dit is een methode die de vakken Aardrijkskunde, Geschiedenis en Natuur & Techniek aanbiedt. Daarnaast bieden we ook Lentekriebels en Mediawijsheid in groep 7 & 8 aan. We besteden ook aandacht aan actueel nieuws. Dit doen we door te kijken naar het Jeugdjournaal of De Dag vandaag. We bespreken het nieuws ook in de klas. Deze onderwerpen komen ook aan bod in de groepen 1-2. Dit doen we op een manier die meer spelenderwijs is. Bijvoorbeeld praten over oorlog, misschien is er iemand die familie in het betreffende gebied heeft wonen. Of hoe werd er vroeger eten 'gekocht' toen er geen winkels waren.

De school betreft naast ouders en leerlingen ook graag de omgeving. Zo doen we met alle klassen verschillende activiteiten in samenwerking met Woonzorgcentrum Berkenheuvel (bingo/voorlezen). We gaan ook met alle groepen naar het muziekgebouw in Eindhoven

We besteden nog veel meer aandacht aan burgerschap. Hiervoor verwijzen we je door naar onze jaarkalender.

Koppeling kwaliteitscyclus

In de wet is vastgelegd dat iedere school de uitvoering van hun burgerschapsonderwijs jaarlijks evalueert en bijstelt. Dat is terug te zien in afspraak 2 in dit document. De wijze waarop de Eenbesscholen dit doen, is aan de scholen. Omdat het bestuur de wettelijke opdracht heeft dit te monitoren en te stimuleren, kan het bestuur om deze evaluaties vragen. Indien hieruit blijkt dat het burgerschapsonderwijs bij Eenbes een brede stimulans nodig heeft, kan het bestuur hiertoe, in overleg met de directeuren, besluiten. Deze gesprekken vallen binnen de integrale kwaliteitscyclus bij Eenbes.

Afspraken op schoolniveau m.b.t. de evaluatie van het burgerschapsonderwijs:

Tweemaal per jaar wordt het welbevinden van leerlingen in kaart gebracht (oktober en april). Dit doen we met onze KiVa-methode. De KiVa-monitor is een digitale vragenlijst voor leerlingen. Met de monitor breng je de sociale veiligheid, het welbevinden en (vriendschaps)relaties in de groep in kaart. De uitkomsten hiervan geven concrete handvatten om de sfeer in de groep te verbeteren. Daarnaast levert de monitor een rapport op schoolniveau aan met trends en ontwikkelingen. De KiVa-monitor voldoet aan de monitoringseis vanuit de wet sociale veiligheid.

We vinden de samenwerking met ouders belangrijk. We willen ze graag betrekken bij ons onderwijs en rapporteren hoe het met hun zoon/dochter gaat.

Ouders worden door middel van de volgende media van informatie voorzien:

- Website
- Parnassys (ouders kunnen resultaten direct inzien en enkele notities)
- Parro App
- Schoolgids
- Jaarkalender
- Oudergesprekken
- informatie avonden

Deze kanalen biedt ouders de mogelijkheid om hun kind(eren) te volgen in resultaten en welzijn. Ook kunnen zij medewerker van KC De Vlinder direct berichten sturen om vragen te stellen of informatie te delen. Zo houden we ouders op de hoogte en krijgen ouders de kans om mee te denken. De school biedt ouders dus de kans om een actieve bijdrage te leveren aan onze school. We vragen ouders ook tweejaarlijks een tevredenheidsvragenlijst in te vullen. De informatie/feedback die daaruit voortvloeit proberen we zoveel mogelijk direct mee te nemen in ons onderwijs. De school vindt een continue verbetercultuur namelijk erg belangrijk.

Jaarkalender Burgerschapsonderwijs			
Periode	Activiteit	Groep	Bouwsteen
September	<ul style="list-style-type: none"> -Gouden Weken -Bespreken schoolafspraken; KiVa contract met omgangsregels ondertekenen -Prinsjesdag - In raad-verkiezingen - Info-avond - Week tegen pesten - Leerlingenraad 1 - Kiva thema 1 en 2 - Info-avond VO 	<ul style="list-style-type: none"> Groep 1 t/m 8 Groep 7 en 8 Groep 5 t/m 8 Groep 1 t/m 8 Groep 1 t/m 8 Groep 5 t/m 8 Ouders 6-7-8 	Democratie Macht & Inspraak Solidariteit Vrijheid & Gelijkheid
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> - Dierendag - Kinderboekenweek - Open podium - Gastles bureau HALT - Kiva monitor - Internationaal kinderfeest - Kiva thema 3 + monitor 	<ul style="list-style-type: none"> Groep 1 t/m 8 Groep 1 t/m 8 Groep 1 t/m 8 Groep 7 & 8 Groep 3 t/m 8 Groep 1 t/m 8 	Solidariteit Identiteit Diversiteit Globalisering
November	<ul style="list-style-type: none"> -Bezoek brengen aan stemlokaal bij verkiezingen. -Leerlingenraad 2 -Week van de mediawijsheid -Kijkje in de groep -Sinterklaas aankomst en project - Muziekgebouw - Kiva thema 4 - Oudergesprekken 	<ul style="list-style-type: none"> Groep 1&2 Groep 5 t/m 8 Groep 7 en 8 Groep 1 t/m 8 Groep 1 t/m 4 Groep 6 t/m 8 Groep 1 t/m 8 	Democratie Macht & Inspraak Digitaal samenleven Technologisch burgerschap
December	<ul style="list-style-type: none"> -Sinterklaas -Kerstviering -Leerlingenraad 3 -Spelletjesmorgen 	<ul style="list-style-type: none"> Groep 1 t/m 8 Groep 1 t/m 8 -Groep 5 t/m 8 - Groep 1-2 	Democratie Macht & Inspraak Burgerschap
Januari	<ul style="list-style-type: none"> -Info-avond VO -Nationale voorleesdag -Kiva thema 5 	<ul style="list-style-type: none"> Groep ouders 7-8 Groep 1 t/m 8 Groep 1 t/m 8 	Identiteit
Februari	<ul style="list-style-type: none"> -Spelletjesmorgen -Leerlingenraad 4 -Kiva thema 6 	<ul style="list-style-type: none"> Groep 1-2 Groep 5 t/m 8 Groep 1 t/m 8 	Democratie Macht & Inspraak Solidariteit Duurzaamheid
Maart	<ul style="list-style-type: none"> -Week van de Lentekriebels -Excursie naar VO-scholen in omgeving 	<ul style="list-style-type: none"> Groep 1 t/m 8 Groep 8 	Identiteit Diversiteit Duurzaamheid Democratie Macht & Inspraak

	-Pannenkoekendag -Verkeersexamen -Bibliotheek bezoek -Leerlingenraad 5 -Kiva thema 7	Groep 8 + Berkenheuvel Groep 7&8 Groep 1 t/m 5 Groep 5 t/m 8 Groep 1 t/m 8	Vrijheid & Gelijkheid
April	-Suikerfeest -Koningsspelen -Bibliotheek bezoek -Kiva thema 8 + monitor	Groep 1 t/m 8 Groep 1 t/m 8 Groep 7 Groep 3 t/m 8	Democratie Macht & Inspraak Vrijheid & Gelijkheid Diversiteit Globalisering
Mei	-Kiva thema 9 -Spelletjesmorgen -Leerlingenraad 6 -Bibliotheek	Groep 1 t/m 8 Groep 1-2 Groep 5 t/m 8 Groep 6	Democratie Macht & Inspraak Vrijheid & Gelijkheid Diversiteit Globalisering
Juni	-Open podium -Avond 4-daagse -Schoolreis -Schoolkamp -Muziekgebouw	Groep 1 t/m 8 Groep 1 t/m 8 Groep 1 t/m 7 Groep 8 Groep 3 t/m 5	Globalisering Solidariteit
Juli	-Film (afscheid) -Afscheidsavond -Leerlingenraad	Groep 8 + alle groepen + ouders + Berkenheuvel Groep 8 + ouders Groep 5 t/m 8	Solidariteit Democratie Macht & Inspraak
Jaarlijks en/of door het jaar heen	-Zaken van Zwijsen -Atlantis -Deelname aan kunst- en cultuurprojecten vanuit gemeentelijk aanbod. -Bibliotheek bezoek -Bezoek Woonzorgcentrum Berkenheuvel Schoolgids/jaarkalender Vieringen en festiviteiten gebaseerd	Groep 3 t/m 8 Groep 3 t/m 8 Groep 1 t/m 8 Tenminste 1x per jaar een cultuurproject (coördinatie cultuurcoördinator) Groep 1 t/m 8 Tenminste 1x per jaar een bibliotheekproject (coördinatie taal/leesspecialist) Ouders en partners Groep 1 t/m 8	Democratie, Macht en Inspraak Solidariteit Vrijheid & Gelijkheid Globalisering

	<p>op o.a. culturele en geloof gebaseerde achtergronden (Sint-, Kerst-, Carnaval- en paarviering, aandacht voor Suikerfeest en Ramadan, verjaardagen jubilea)</p> <p>Volgen van maatschappelijk georiënteerde schooltelevisie programma's. (Koekeloere, Huisje Boompje Beestje, Klokhuis, Jeugdjournaal, De dag vandaag)</p>	Groep 1 t/m 8	
--	--	---------------	--